

Ev Kızları: Evde Evlenmeyi Beklemek

Hazırlayan: Elyesa Koytak

Türkiye, halihazırda on iki milyon civarında 15-24 yaş grubunda yer alan bir genç nüfusa sahip. Bu genç nüfusun yedi milyon dört yüz bini ya tam zamanlı öğrenci ya da ücretli bir işte çalışmakta. Bunun yanında bir milyon kadar genç de aktif olarak iş arıyor. İş arayanların dışında, eğitim sisteminde ve çalışma hayatında bulunmayan gençlerin çoğunluğunu ise “ev kızı” olarak adlandırılan genç kızlar oluşturuyor.

Eğitim ve çalışma hayatından uzakta olma, kamusal alanda varolmama hali, ev kızlarını resmi olarak tanımlanmamış bir kategori olmasına neden olmuştur. Ev kızlarıyla ilgili yaptıkları bir araştırma bağlamında Demet Lüküslü ve Kezban Çelik, bu kategoriyi,

- Eğitimine devam etmeyen
- Ücretli iş katılımı olmayan
- Aile ile birlikte yaşayan
- Evlilik deneyimi hiç yaşamamış
- 15-25 yaş aralığında olan kadınlar olarak tanımlıyor.

“Ev kızının ‘ev’de olma hali, ev kızlarının özel/kamusal ayrımında özel alanda kalan oldukları anlamına gelir. Ev kızı, kadın değil ‘kız’, yani evli/ evli değil ayrımında evlenmemiş kadını anlatır. Evlenmemiş ve kadın olmama hali henüz bir erkekle birlikte olmamış, ‘bakire’ algısını da beraberinde getirir. “Ev kızı”, çalışmayan, okumayan, ev işlerinde annesine bir yandan yardımcı olurken diğer yandan da annesinden ya da evdeki kendinden büyük kadınlardan nasıl ideal bir ev kadını, ideal eş, ideal anne olunur onu öğrenen, bir anlamda ev işlerinde “staj” yapan bir kategori olarak görülür. Yetişkin olmak için evlenmeyi bekleyen, münasip bir talip bekleyen ev kızı, aslında bir anlamda hiç “genç” olmadan yetişkin olmayı bekleyen bir kategoridir. Ev kızlarına çalışmadıkları ve okumadıkları için “dışarıda” işi olmadıkları sık sık hatırlatılır, “iffetli” kızlar olarak evde oturmaları kendilerinden beklenir ve sıkı bir aile ve yakın çevre gözetimine maruz kalırlar.”

Lüküslü ve Çelik’in bu araştırması ev kızlarının, toplumun arka odalarında “sessiz” ve “görünmez” bir bekleme halinde olduklarını, evlenip ev kadını olmayı beklemeye mahkum olduklarını gösteriyor. Bu durum, ev kızlarını kendilerini kısıtlanmış, işe yaramaz ve değersiz hissetmeye götürüyor. Ev kızları, çalışan kadın olmayı “önemli”, “değerli” ve “faydalı” görürken ev kızlığını ise hiçleştiriyorlar. Diğer yandan, hem kendileri hem de çevreleri ev kızlarından “iyi ev kızı” olmak için hayatlarını ev işlerine adanmalarını bekliyor. Kimi ev kızları diğerlerini “yeterince iyi ev kızı” olmamakla suçlarken bazılarıysa içinde bulunduğu ev kızlığı halini reddediyor. Eğitim ve çalışma hayatından uzak kalarak baştan kaybedilmiş olan statü, ev kızları arasında kendi ötekilerini değersizleştirerek tekrar kazanılmaya çalışılıyor. Nihayetinde, Lüküslü ve Çelik’in araştırma bağlamında yaptıkları görüşmelerde ev kızlarının

dile getirdikleri, ne kadar “sessiz” ve “görünmez” olsalar da, yaşanan bir toplumsal mesele olarak ev kızı olma durumunu dikkate almayı gerektiriyor:

“Çalışmıyorsunuz, hiçbir sosyal güvenceniz yok, ailenizin eline bakıyorsunuz ve onların evinde oturuyorsunuz. Bu demek ev kızı.” (Ticaret Lisesi Mezunu, 22 yaşında, Ankara)

“Çalışan kadının kendisine özgüveni oluyor. Dışarıda olduğu için devamlı bir şeyler öğreniyor. Her yerde daha saygın oluyor.” (Lise mezunu, 21 yaşında, İstanbul)

“İyi ev kızı... Her şeyi bilmek zorundasın. Örneğin bir yemek yapma, misafire hizmet, misafir ağırlama, bunları bilmek zorundasın. Sonra konuşmalarına dikkat etmek zorundasın, herşeyi söyleyemezsin.” (İlkokul mezunu, 23 yaşında, İstanbul)

“Yani hizmeti iyi yapan, ne bileyim, hep ailesiyle şey yapan. Çok gezmeye gitmeyen. Mesela ben çok gezmeye giderim, severim gezmeyi. Bana mesela çok tepki gösteriyorlar mahalleden. Yani, annemgile niye bu kadar geziyor kızın filan diyorlar.” (Lise mezunu, 20 yaşında, Ankara)

“Ben tasvip etmiyorum. Yani sosyal bir hayatı olmayıp da sadece kendini eve adapte eden bir insandan hiçbir şey olmaz.” (Lise mezunu, 21 yaşında, Ankara)

G.D. Lüküslü – K. Çelik, *Sessiz ve görünmez, “genç” ve “kadın”*: Ev kızı, Toplum ve Bilim, sayı 112, s. 101-126